

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku E.R. i Z.R.
przy uczestnictwie Miasta W., K.R., M.R., E.O.R. i B.R.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 4 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy E.R.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 28 września 2016 r., sygn. akt IV Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od E.R. na rzecz K.R. 1350 (tysiąctrzystapięćdziesiąt) zł
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 września 2016 r. Sąd Okręgowy w W. - na skutek apelacji wnioskodawców i uczestnika K.R. - zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w W., którym oddalono wniosek o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, w ten sposób, że stwierdził, iż E.R. i Z.R. na zasadach wspólności ustawowej w 16/48 częściach, K.R. i B.R. na zasadach wspólności ustawowej w 16/48 częściach, E.O.R. w 3/48 częściach i M.R. w 13/48

częściach nabyli przez zasiedzenie z dniem 27 maja 2005 r. własność zabudowanej nieruchomości o powierzchni 0,0282ha, stanowiącej działkę nr [...] z obrębu [...], położonej w W. przy ul. P., objętej księgą wieczystą (...), i orzekł o kosztach postępowania oraz oddalił obie apelacje w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego. Zaskarżając postanowienie w części dotyczącej stwierdzenia nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie przez uczestników postępowania i oddalającej apelację wnioskodawców w pozostałej części, pełnomocnik wnioskodawców wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej

ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sądzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne i potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie sądów. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, nie publ.). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga natomiast - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r. II Cz 102/02 (nie publ.) - wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie.

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób istotnemu zagadnieniu prawnemu i potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie sądów nie odpowiada podniesiona przez skarżącego związana z art. 922 § 1 i art. 925 w związku z art. 336 k.c. oraz art. 176 k.c. kwestia dotycząca dziedziczenia posiadania oraz zasad i ograniczeń jego stosowania. Skarżący nie wykazał, że przytoczona kwestia budzi poważne wątpliwości i decyduje o istotności - w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - zagadnienia prawnego. Uzasadniając omawiane przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie przedstawił też jurydycznego wyводу zawierającego szczegółową i pogłębioną argumentację prawną przekonującą o istnieniu rozbieżności ocen prawnych dotyczących podniesionej kwestii. Ponadto w orzecznictwie - po okresie chwiejności co do możliwości dziedziczenia posiadania - ostatecznie ugruntowało się stanowisko, że posiadanie jest dziedziczne. Potwierdzając to stanowisko, Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 kwietnia 1996 r., I CKU 105/98 (OSNC 1999, nr 11, poz. 198) wyjaśnił, że dziedziczenie posiadania rzeczy polega na przejściu na spadkobierców - z mocy prawa z chwilą otwarcia spadku - wszystkich skutków prawnych, jakie wynikły z jej posiadania przez spadkodawcę, nie zależy natomiast od tego, czy spadkobiercy objęli w faktyczne władztwo rzecz znajdującą się w posiadaniu spadkodawcy, a więc, czy kontynuują jego posiadanie. W glosie

do tego orzeczenia, aprobujać rozstrzygnięcie, podkreślono, że również w doktrynie dominuje stanowisko o dziedziczności posiadania; ponadto podkreślono, że zasadę *accessio possessionis* - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 13 kwietnia 1949, C 319/49 (PiP z 1951 r., nr 2. s. 549) - wyrażoną w art. 57 § 1 prawa rzeczowego i w odpowiadającym mu obecnie art. 176 k.c., stosuje się na korzyść wszystkich spadkobierców powołanych do spadku, a nie wyłącznie na korzyść jednego z nich, posiadającego nieruchomość we własnym imieniu. Podniesione przez skarżącego kwestie nie dotyczą więc zagadnień nowych, w niedostatecznym stopniu wyjaśnionych w orzecznictwie.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

jw